

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

1. והיו הדברים האלה אשר אמר נביאי מ"ד חייס על לבקב: ומצד 11
2. ויקרא לו לבן יגד ויהיה ה' יתעב קרא לו מז ג'עלע: בראשית אל מ ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון בשלושה ועשרים בו ויקרב כל אשר עצה מרדכי אל האזרחים ואל האשרפים והפחות השרי המדינות אשר מהדרו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה מדינה ומדינה בכהבה ועם ועם כלשונו ואל הכתובים: אחרת n וכלשונם: אחרת n קצמו וקבלו היהודים עליהם ועל רועם ועל כל הצללים עליהם ולא יעבור להיות נשעית את שני הזמנים האלה בכהבים וכוונם בכל שנה ושנה:

4. וגשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היה וכל הנישם יתנו יקר לעבדיו למגדול ועד קץ:
5. בראשית קרא אלהים את השמים ואת הארץ: בראשית א א
6. ואמך אלהים נשעית אדם בעלמנו כלמנותו ויהי בדת הים ויבוש השמים ובהמה ובכל הארץ ובכל העוף הרמש על הארץ:
7. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה:
8. ויברך אותם ויקרא את שמי אדם ביום בראשית ה ב
9. והיה נרדף וקלה שם שפתם אשר לא ישמע איש שפת רעהו:
10. ומצחק שרה בקרבך לאמר אחי בלתי נתינה לי עדה ואודי וקו:
11. בסדס אץ בגא נפש בקהלם לא תתן נבדי פי באפס רהנו איש וברעם עקרו שור:
12. ויחק משה את אשתו ואת בניו ויתרם על החמר וישב ארצה מצרים ויחק ועלה את משה האלוקים בידו: שמות ד כ
13. ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה ארבע מאות שנה:
14. וישלח את נגרי בני ישראל ויחלש עליהם: שמות כד ה
15. ואל אציל בני ישראל לא שלח ידו ויחלש את האלוקים ויאכלו וישתו:

בשלא תורה איכא יגר שהדותא. וקשה אמאי מפסלה כהכי והלא חלו היה חסר כל חלו " השלש מצינות לא מפסיל כהכי כדלמריני בגיטין (דף ט.) ספר מורה שחקר יריעה אחת אין קורין זו משמע דווקא יריעה אחת אבל פסוק אחד לא ודחק הקונטרס לומר דגרע טפי נכתבו ככלל ויש לומר מכשהוא לא נשנה ענינו ויש לומר דהכא לא נא אלא להשמיענו דהוי טעות ונריך להגיון:

כאן במגילה כאן בשאר ספרים. וקשה דהך זרימא כמאן מתוקמא לא כדכין שמעון זן גמליאל ולא כדכין דאי רבין א"כ הוה ליה למיתי במגילת מגילה גבי מפילין ומזווחות שאין נכתבין אלא אשורית וכדכין שמעון זן גמליאל לא מתוקמא שהרי הוה ממיר אף יומיט ואין לומר דהני מיילי יצתא זכר שגילה מורה רשב"ג יומיטן אלא שגילה מורה שזרין אשורית זה אינו דהא צפרק שני (דף יט.) אמרי רז ושמואל דלעו יומיט לנל שכו ומסיק דליניו אמור כרשב"ג ומסיק נמי התם קא משמע לן דאף במגילה נמי אמרי מלתייהו ועל כרחק זרין לומר שזה הממך אין סוכר דכין שמעון זן גמליאל קאי כוומיה דרז ושמואל דלקמן אלא סוכר ליה דכין שמעון זן גמליאל לא המיר במגילה אלא אשורית ומשום דמתייב זנו ככתבו וכלשונם ורז ושמואל דלקמן סירה לנו (כשנויא) דרז אשי דכסמוך: **ורב אשי אמר** הווא בשאר ספרים **א"ר יהודה** היה. וקשה דהא צפרק לל כתיב (שנת דף קטו: ושם) אמר רז אשי (א) אין ספרים למגילה אלא השקפין נכתבין בכלל זן ומגילה זרין אשורית צפרק ודדיו אלמא דשאר ספרים לא זרין אשורית וספר דדיו ושם כן מנא ליה לרז אשי לומר דר' יהודה מממיר ומנריך כולי האי והא לא אשכח התם שום אשורית דלפני עליה וי"ל דהוא דלל כתיב (י"א עט) מיירי לענין הללא מפני הדליקה דווקא והכי קאמר צפרק ספרים יש להליט אע"ג דנכתבין בכל לשון שהי יש בהן כמה שמות קדושים אצל במגילה שאין שם אשורית אלא להליט אלא אם כן נכתבה נכתבה והלא מיירי להכשיר לקרות בהן:

אלהים בראשית. פ"ה שאלס כתבו בראשית כראשית פ"ה הוה היו אומרים בראשית שם הוה ושתי רשויות הן וקשה שהרי בראשית אין שם כלל אלא בתחלה ועוד שכתבו לו בלשון יומיט בתחלה וי"ל שהיונים היו יודעים שלעולם יש להוכיח הנזרם בתחלה ואם כן חלו כתבו בראשית קודם היה אומר דשתי רשויות הן והמירה הראשונה היו צורה אחד ואלהים היו השני משום הכי הפסוק לו: **על נושא אדם**. פן יאמר להם וכי לא היה לו לתקנה דכנס קום או גמל: **(ואמר)** **אמוטי** בני ישראל. וקשה אמאי לא כתבו לו וישלח את אצילי בני ישראל לכתיב בלשון נגרי וישלח לוי לומר לפי שלא רזו לסקר ולכך כתבו לו ואמטי לזולה גמל כמו וזו של ים (ז"מ דף כה.) ומשמע נמי לשון השפלה כדלמריני התם **ה** האומר נקרא שמה בצל של מתי מזול נעטרו שם (זמית דף ק"ג.)

גופן. כתיבה: **לאן** גופון שלנו. ממתימן דקמי בכל לשון של שניה את הכתב אלא ששניה את הלשון וזרימא גופון שלהן: **הא** דלמר עד שיכתבו כתבו אשורית: **רבו** שמעון זן גמליאל הוא. דלפניו ארבעין במתניתין: **אי רבו שמעון זן גמליאל**. אמאי קמי בזרימא עד שיכתבו אשורית: **אלא לא קשיא** רבין: **והו** דכתיב **אלה**. כתיב בתפילין ומזווחות שכמוזין בהן פדויות של שמע: **בשאר ספרים**. נציאים וכוזים: **מגלה דמה** קמא. בתמיהה. והא תנא קמא שרי בכל לשון: **רבוטו** אמרו. רבו שמעון זן גמליאל: **סלמי**. מלך ממרים היה: **אלהים** **ברא** בראשית. את השמים. שלא יאמר בראשית שם הוה ושתי רשויות הן וכלשון בראשית השני: **אעשה אדם**. שמלכו פקרו המיין לומר שתי רשויות הן (דכתיב ועשה אדם וישלח לוי ויכל ציוס העשיל. שלא יאמר אם כן עשה מללכה בצנת דהא כתיב ויכל ציוס השניעו והוה לא יקבל עליו מדרש סממי שקדו צו) ומה היה העולם חסר מנוחה באתה שנת באתה מנוחה והוה גמרו: **וכר וקנה** נצרו ואל כסבו בראש. דמשמע שני גופין ברא כל אחד זכר ונקבה שני פרלופין לך כתבו נצרו שקך נצרו אדם בשני פרלופים: **לפרויה**. שלא יאמר על אצרהם לא הקפיד דמתי ויחמם. ועל שרם הקפיד לפיך כתבו בקרוביה לומר אצרהם נצרו והיא אמרה בקרוביה: **יש נושא בני אדם**. דמשמע גמל. שלא יאמר משה רבכם לא היה לו סוק אגמל: **הרגו** שור. שלא יאמר לרמזים היו אצומים שהרי אציהם מעד עליהם שהם הרגו איש לך כתבו שור שלא היו משויין בעיניו אלא כהמות ולא הקפיד (ב) על הבהמות: **ובשאר אריות**. שלא יאמר שקר כתוב בתורה שהרי קחט מיוודי ממרים היה וכשהיה מונה שומי של קחט ושומי של עמרם ושומי של משה כולן אין מגיעות ל' מאות שנה כל שכן שהרבה משנות הצנים ובלעין בתוך שנות האבות אלא שמה הכמות מיוס שגורה גזירת גלות ממרים זין בהמרים ומשם עד שנולד יחמם ששאל ישאל שנה ומשנולד יחמם עד שיהא שנה לא מהם ששים של יחמם ומאה וי' שמה יעקב כשהא לממרים נשאר ממתיים ועשר וכן היתה הגזרה כי גר יהיה ועד צפן לא לזה (בראשית טו) ולא נאמר בממרים אלא בצרף לא להם

וכשנולד יחמם היה אצרהם גר בצרף פלמתיס ומאו עד שיהא מממרים ממלא יחמם וזרעו סקן ורעו של אצרהם גרים ושגלים של קודם לכן לא נמנו בגזרה דהא ועד כתיב: **ואמטי**. לשון חשיבות. אבל נערי לשון קטנות ויאמר גרוועים שלם שאתם לקבל על שכניה: **ואל ואמטי בני ישראל**. בנתה פרשה עשה. ולפי שכתבו ואמטי מחילה חזרו וכתבו כשם הראשון ולא כתבו אל אצילי בני ישראל: **לא**

ואל ואמטי בני ישראל לא שלח ידו ויחלש את האלוקים ויאכלו וישתו: ודחיני והא איכא יוני לרבין שמעון זן גמליאל שהוא ממיר, למה שנה עד שיכתבו אשורית בלבו. אלא לא קשיא, מתניתין למתיימן דהם רב אשי, בשאר ספרים ולחית ספר תורה וי' יהודה היא. דתנא ספרים נכתבין בכל לשון ורבותינו (הירושין) הוו, בהותין יהו. ותיא אמר ר' יהודה אף כשהתירו רבותיו יומיט לא התירו אלא כספר משה מעשה הלמי המלך, שכינס ע"ב זקונים בע"ב בתים אמר להם כתבו לי תורהכם, נתן הק"ב; עצה טובה בליבם והסכימה דעתם לדעת אחת, וכתבו לו אלהים בראשית, אעשה אדם בצלם ובדמות, כו', (א) ע"י ערוך ערך נגן.

גליון הש"ס

נמ' וכתבו לו. ע"י יש"ש ז"ק פ"ד ט"ו ט:

הגרות הב"ה

(ה) נמ' דמלמי המלך מאי היה דמלמי מעשה: (ז) רש"י ז"ה כהנו וכו' ולא הקפיד אלא על הבהמות: (א) תופ' ד"ה וכו' שני אמר כי תניא הווא וכו' אמר רז אשי דתניא אין נ"ט ומגילה עד שחאה כתובה אשורית על הספר ונדיו:

הגרות מהר"ב רנשבורג

[א] נמ' מ"ט דכתיב דה ככתבו וכלשונם. ז"כ ז"ל ככתבו ומתנם וז"כ הפרי"ט סימן תר"י ובספר טורי אגן יעושי"ה: [ב] תופ' ד"ה וכו' אשי וכו' ר"י הוה היה. ו"כ ע"י מנחם דף לא ע"כ תופ' ד"ה עשה כ"י ודו"ק:

מוסף רש"י

זאטוטי. לשון גדול ויטוע בלשון יומי (ב"ט כ"א).

רבינו הגמאל

(מ) ממתיין דקתיי בתבין בכל לשון בגיפן שלנו (ה), כלומר בזנות האחרות שלושן ובלשון אתרת והלחי לשון הקודש, לפיכך מטמאין את הדיוס שהאחרות כתבו אשורי וכו'. ומתיי השניה במסכת ידים בגיפן של שאר לשונות שבאומות, לפיכך אין מטמאין את היידיים. והאי פירוקא דרבה אפריכה וסוגיא דשמעתא בפירוקא דרב אשי מלקא (את היידיים). ואקשיין א"ר הכי מאי איריא איבריית שיכתבו תרגום, אפי' עיברית שכתבו עיברית בגיפן של שאר לשונות לא, דקתיי עד שיכתבו אשורית על העור כדיו. ומקיין לעולם שתי המשניות הפיפן שלנו ומשניה התייה במסכת ידים לך' שמעון זן גמליאל היה דמצריך בכל הספרים אשורית. ודחיני והא איכא יוני לרבין שמעון זן גמליאל שהוא ממיר, למה שנה עד שיכתבו אשורית בלבו. אלא לא קשיא, מתניתין למתיימן דהם רב אשי, בשאר ספרים ולחית ספר תורה וי' יהודה היא. דתנא ספרים נכתבין בכל לשון ורבותינו (הירושין) הוו, בהותין יהו. ותיא אמר ר' יהודה אף כשהתירו רבותיו יומיט לא התירו אלא כספר משה מעשה הלמי המלך, שכינס ע"ב זקונים בע"ב בתים אמר להם כתבו לי תורהכם, נתן הק"ב; עצה טובה בליבם והסכימה דעתם לדעת אחת, וכתבו לו אלהים בראשית, אעשה אדם בצלם ובדמות, כו', (א) ע"י ערוך ערך נגן.